

POKUSIĆ (39) *vb pf*

o jasne.

inf pokusić (22). ◇ *fut* 1 sg pokuszę (2). ◇ 2 sg pokusisz (2). ◇ 3 sg pokusi (4). ◇ 1 du pokusiwa (1) *BielKron* 112v. ◇ *praet* 3 sg [*m* pokusił.] *f* pokusiła (1). ◇ *imp* 2 sg pokuś (4). ◇ 2 *pl* pokuście (2). ◇ *con* 2 sg *m* byś pokusił (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. *Spróbować, sprawdzić* [*w tym: kogo, czego* (20)] (22) : Wilk niegdy k Rzymu lie śpiefzył A zaby lie tám polepłzył: Wždy pokufzę tey świątości/ Za pozbędę swoich złości. *BierEz* R3, K3v, N4v, S; *GórnDworz* B8v, Aa7; Pátrzayże co tu łoby s tego zá pociechę vmnożyć małz nędzny celniku [...]/ gdiż nie máłz żadnego mytá/ żadnego forlunu/ żadnego targowego/ ktoregobys ty nie rad pokuśił/ á nie radbys zákupil v światá tego. *RejPos* 325; A ták nadobnac to iest rzecz/ bo ták y święty Páweł vczy/ káždyey rzeczy pokuśić/ á ktora iest nalepza przy they mocno zoftáwác. *RejZwierc* 21v; Mátká chytrze łchowálá/ wy wlyztko porufzcie/ Ziemię zmieccie/ chytrości ná chytrość pokuśzcie. *GórnTroas* 45; *GosłCast* 27.

pokusić przeciwko komu (1): ále mi powiedz/ tá Rzeczpołpolita/ to iest/ Rycérstwo z Rádą Koronną/ czym przymusi Królá śwego ku powinowatości iego/ łademli/ czyli mocą/ czego oná piérwéy przeciwko iemu pokuśi? *OrzQuin* S2v.

pokusić o co (1): Bo mię pychá nie rzádzi/ chociam Woiewodá/ Ocz mię iedno pokuśilz/ poydzyem s łobą zgodą. *RejZwierz* 52v.

pokusić czym (1): *BierEz* S cf *Przysłowie*.

pokusić nad kim (1): A ták nie máłz tey żadney rzeczy ktoreyby ten chytry miłtrz [*tj. szatan*] nád nędznym człowiekiem pokuśić nie miał *RejPos* 331.

W przeciwstawieniu: »pokusić ... niechać« (1): boć wždy lepiej ząwždy nieiákiego lekarftwá pokuśić niżli niechác. *SienLek* 33.

Przysłowie: Pokuś łowy/ niż sięgniełz do głowy. *BierEz* S; Mądryc wlyztkiego pokuśi/ Pierwey niżli broń wziác musi *BierEz* Sv.

Zwrot: »pokusić fortuny, szczęścia« [*w tym: w czym* (1)] [*szyk zmienny*] (3:3): Nakoniecz potym kazać oney Paniey na łtolczu siedzieć á z nowotku fortuny w rodzeniu pokuśić. *FalZioł* V 22c; Potym przeciw krolowey Tátárfkiey ciągnáł/ ktorą zwano Tomiryś/ áż do rzeki Araxem/ przez ktorą gdy mołt náprawiał przeprowadzác woysko/ pośłáł k niemu krolowa s tym pofelłtwem: Kiedyś táki niefpokoyny/ tedy áłbo ty do mnie przyiedz/ áłbo ia do twego kroleftwá/ pokuśiwá łzczęfcia. *BielKron* 112v, 108, 237v, 311; *BielSpr* 8v.

2. *Doświadczyć, poddać próbie* [*kogo, czego*] (12) : Człowiek ieden w ciężkíey chorobie/ Chęc iuz ty^m porádzić łobie: Sto wołow Bogu poślubil/ By go z niemocy vzdrowil. Bog iz mu to łatwie vczynić/ Chęc tey iego łzey pokuśić: Zdrowie mu doftáteczne dał/ Aby ná łwoy ślub pámiętał. *BierEz* I2v; *RejZwierz* 89v; *RejPos* 230.

pokusić czym (2): *BierEz* D2; [Andolon [*torturowany*] przy łwym piérwlyzym wyznániu zoftác chćiał. Grábiá zás ogniem pokuśil/ y ták nielutościwie go palił/ że fię ćiałó áż do kości musiáło ná bokach piéc. *HistFort* P]. Cf *Zwrot*.

Ze zdaniem dopełnieniowym nawiązującym do dopełnienia bliższego lub przydawki dzierżawczej przy dopełnieniu bliższym w zdaniu nadrzędnym [zawsze: jeśli, li, azali 'czy'] (5): Vmyłniećiem to vczynił. Chcąc twey náuki pokuścić/ Możefzli to wtore vczynić. *BierEz* Q2v, G2v, I3v; *BielŻyw* 25; Was famych pokuście/ iefliście w wierze *BudNT* 2.Cor 13/5.

Zwrot: »prawem pokuścić« (1): Bo gdy nędznik możnego chce prawem pokuścić/ Y iákoż on łobie ma o tym dobrze tułzyć/ Zaczże kupić membrany/ y což dáć Woźnemu/ Czymże zalię námázác theż ręce onemu *RejWiz* 123.

Szereg: »doświadszyć a pokuścić« (1): Doświádlźże łam á pokuś pánie. mnie nędznego/ A iáko ognym łprobuy wnątrznóć łercá mego. *LubPs* Gv.

a. O chorobie (1): Náwárzywłzy też piołynu/ nogi w nim vmyway/ potym cie nigdy boléc niebędá/ y dná cie niepokuśi. *SienLek* 122v.

3. Nakłonić do złego, do grzechu (5) : Bo acz łdalieka pokułfy Aliecz łnami dworłtwa ruffy *RejKup* t5v.

pokusić kogo (4): A tego zápomnieli co łtoi w Ewányeliey/ iż dla tego łzedł [*Chrystus*] ná pułzczą/ áby łie dał czártowi pokuścić/ á nas áby náuczył obrony przeciw pokułam iego. *RejPos* 70v; Y rozumiał temu Pan/ iż ten hárcownik á ten łprzećiwnik náłz [*tj. szatan*] łtąd miał [...] nędznego człeká naprzod pokuścić. *RejPos* 71, 71, 71v.

Synonimy: 1., 2. *doświadczyć*; 3. *namowić, nakłonić*.

Formacje współrdzenne cf **KUSIĆ**.

Cf **PORUSZANIE, POKUSZENIE, POKUSZONY**